

Gemeenteraad

brief van: 18 december 2023   Zaaknummer: 142345   Behandeld door: A. Maarschalkerweerd
Uw kenmerk: Telefoonnummer: 14033   Verzonden: 27 februari 2024

Onderwerp: Thuiszitters in Leusden

Geachte gemeenteraad,

In een brief van 18 december 2023, stelt de fractie van D66 een aantal vragen over thuiszitters PO in Leusden. Hieronder vindt u de gestelde vragen met de tekst over de aanleiding en de bijbehorende antwoorden.

Aanleiding voor de vragensteller

Onlangs werd onze fractie benaderd door bezorgde ouders van een 9-jarige jongen die in september van school werd gestuurd omdat het reguliere onderwijs hem niet meer past. Sindsdien staat de ontwikkeling van dit kind, zowel qua onderwijs als op sociaal emotioneel vlak stil. Sterker nog, deze situatie schaadt de ontwikkeling van deze jongen op lange termijn. Gelukkig lijkt er nu zicht op in ieder geval een tijdelijke oplossing tot hij komend schooljaar in het speciaal onderwijs terecht kan, maar elke dag dat een kind thuiszit is er wat ons betreft één te lang.

Ter illustratie van het grotere probleem van thuiszitters willen wij u (nogmaals) wijzen op de aangrijpende brief van betreffende ouders aan de raad en het college. In deze brief wordt ook gerefereerd aan andere kinderen die door verschillende omstandigheden thuiszitten. D66 Leusden vindt het belangrijk dat elk kind in de gemeente Leusden de kans heeft op goed primair onderwijs. Hier wordt de basis gelegd om later zelfstandig te kunnen functioneren in de maatschappij. De meeste kinderen kunnen gelukkig prima meekomen in het reguliere basisonderwijs. Er is ook een groep kinderen die door diverse persoonlijke uitdagingen beter tot hun recht komt in het passend onderwijs. Daarnaast hebben we in Leusden ook de taalschool die kinderen met een taalachterstand ondersteuning biedt. Toch zitten er in Leusden ook kinderen in de basisschoolleeftijd thuis. Niet omdat zij niet kunnen of willen leren, maar omdat zij tijdelijk het schoolsysteem niet kunnen bijhouden door angst of een andere reden. Ook in het voortgezet onderwijs en het MBO is er sprake van thuiszitters in onze gemeente.

D66 Leusden wil graag meer weten over thuiszitters in de PO leeftijd in de gemeente Leusden. Wij zouden graag willen weten wat het college doet voor thuiszitters in het basisonderwijs, maar ook voor thuiszitters uit het voortgezet onderwijs en MBO. Want wij vinden dat elk kind in Leusden recht heeft op onderwijs en indien nodig daar de juiste ondersteuning bij krijgt om de doorlopende ontwikkeling niet, of zo kort als mogelijk te onderbreken.

Vragen & antwoorden van het college

Afgestemd portefeuillehouder: Marleen Treep

Inleiding door het college

Wij hebben ons als gemeente Leusden gecommitteerd aan de ambities van de landelijke aanpak-thuiszitters: Er zit geen jeugdige in onze regio langer dan drie maanden thuis zonder passend en gestart aanbod van onderwijs en/of zorg. Scholen, leerplicht en samenwerkingsverbanden spannen zich samen met ouders in om het recht op onderwijs en het recht op ontwikkeling voor alle Leusdense kinderen te waarborgen. Onze kinderen krijgen dan ook passende hulp en ondersteuning als het op school niet goed gaat, waardoor thuiszitten vaak wordt voorkomen. Helaas zien we dat het volgen van onderwijs nog niet voor alle leerlingen lukt. Doordat dit niet haalbaar is of niet volledig passend is in de ogen van professionals en/of ouders.

De fractie van D66 heeft diepgaande en gedetailleerde vragen aan het college gesteld over het beleid, de cijfers en de situatie van thuiszitters in Leusden. Het college zal, waar mogelijk, deze vragen beantwoorden en daarbij uitleggen dat niet alle kinderen die 'thuiszitten' daadwerkelijk thuis op de bank zitten en niet alle kinderen die thuis op de bank zitten zichtbaar zijn in de cijfers. Het college wil graag de externe partners bedanken die geholpen hebben bij de beantwoording van deze vragen.

Vraag 1

Bent u het met D66 eens dat elke thuiszitter er één teveel is en dat elk kind dat thuis zit in onze gemeente recht heeft op ondersteuning om te komen tot een (tijdelijke vervangende) vorm van onderwijs? Zo ja, waarom wel en zo nee, waarom niet?

Antwoord 1

Zoals wethouder Marleen Treep reeds toegelicht heeft tijdens de raadsvergadering d.d. 14 december 2023 is het college het met D66 eens dat elke thuiszitter er een teveel is in Leusden. We zijn als gemeente met onze professionals in het maatschappelijke veld in het leven om met elkaar het goede te zoeken voor onze inwoners, dus ook als het gaat om deze kinderen en hun recht op ontwikkeling.

Het recht op onderwijs is een grondrecht voor alle kinderen in Nederland. Kinderen hebben recht op onderwijs, zodat ze zich kunnen ontwikkelen tot mondige, zelfstandige volwassenen, voldoende toegerust om te participeren in de maatschappij. Een kind is leerplichtig vanaf de eerste dag van de maand die volgt op de maand waarin het kind vijf jaar is geworden. Aan het recht op onderwijs zijn duidelijke plichten verbonden; voor ouders of verzorgers, scholen en de gemeente. Zo is iedere ouder verplicht kinderen in te schrijven op een school en toe te zien op schoolbezoek. De gemeenten houden toezicht op de naleving van de Leerplichtwet en moeten zorgen voor een goede aansluiting van onderwijs en (jeugd)hulp. De gemeente Leusden heeft zich gecommitteerd aan de ambities van de

landelijke aanpak-thuiszitters: Er zit geen jeugdige in onze regio langer dan drie maanden thuis zonder passend en gestart aanbod van onderwijs en/of zorg. In de regio Amersfoort zetten scholen, samenwerkingsverbanden, gemeenten en de jeugdgezondheidszorg zich samen in om ondersteuning zo dichtbij mogelijk te organiseren en alle kinderen in beeld te hebben. Die samenwerking zorgt ervoor dat er gezamenlijk met ouders gekeken wordt naar de ontwikkelmogelijkheden. Elk kind heeft het recht op ontwikkeling, ook als dit niet binnen een school kan. Helaas zien we dat het nog niet in alle gevallen lukt om tijdig een passende oplossing te vinden. Dit zien we in de cijfers en horen we in de verhalen.

Vraag 2

Hoeveel thuiszitters kent de gemeente Leusden?

Graag ontvangen wij zowel voor het primair als het voortgezet onderwijs de meest actuele aantallen, afgezet tegen aantallen uit eerdere jaren. Kunt u die aantallen zo gedetailleerd mogelijk specificeren naar achterliggende redenen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Het ministerie van OCW definieert thuiszitters als 'leerlingen die ingeschreven zijn op school, maar langer dan 4 weken thuiszitten'. Daarnaast is er 'absoluut verzuim'. Daarbij gaat het over leerlingen die wel leerplichtig zijn, maar niet op een school staan ingeschreven en dus niet naar school gaan. Degenen die op grond van de Leerplichtwet ontheven zijn van de verplichting tot inschrijven bij een onderwijsinstelling vallen formeel niet onder de definitie.

De definitie van thuiszitters die we hanteren in het Thuiszitterspact¹ [\[1\]](#) in de regio Eemland is breder: "Thuiszitters zijn kinderen en jongeren die thuis zitten zonder onderwijs te volgen omdat hun situatie/problematiek (volledige) deelname in een reguliere dan wel speciale onderwijssetting (tijdelijk) onmogelijk maakt. "

Thuiszitters in Leusden

Wanneer we kijken naar het aantal leerlingen uit Leusden dat nu geen onderwijs volgt dan zijn daarin een aantal groepen te onderscheiden.

- Er is sprake van **absoluut verzuim** als een leerplichtig of kwalificatie plichtig kind niet staat ingeschreven op een erkende onderwijsinstelling. In het schooljaar 2022-2023 waren dit zes leerlingen. Ouder(s)/ verzorgers zijn verantwoordelijk voor de schoolinschrijving.
- Bij jeugdigen die wel een schoolinschrijving hebben maar ongeoorloofd niet naar school gaan, gaat het om **relatief verzuim**. Zij hebben langdurig verzuim zonder een geldige reden. Scholen zijn wettelijk verplicht een melding van schoolverzuim via DUO te doen als er bij een leerling sprake is van 16 uur verzuim in vier aaneengesloten weken. Iedere gemeente ontvangt van DUO de verzuimmeldingen die van toepassing zijn op leerlingen die als woonachtige ingeschreven zijn in haar gemeente. Op het MBO is bekend dat jongeren door de krapte van op de arbeidsmarkt vaker voortijdig het onderwijs verlaten (na een periode van verzuim doordat de schoolinschrijving nog niet is beëindigd). Ook heeft de schoolpopulatie nog altijd last van naweeën van de coronaperiode, waarbij motivatieverlies en twijfels over de studiekeuze en daarmee mogelijk verzuim. Dit zien we terug in een flinke stijging van het switchen tussen opleidingen.

---

¹ Thuiszitterspact regio Eemland, 2016.

Tabel 1: Absolute aantallen leerlingen met verzuim cijfers schooljaar 2022/2023

2022-2023	(s)BO	(v)SO	VO	MBO	Totaal
Aantal leerplichtigen	2319	113	1819	244	4.495
Absoluut verzuim	0	0	3	1	4
Relatief verzuim (langdurig 4 weken)	2	6	7	2	17
Vrijstellingen 5a	2	2	0	1	5
Totaal	4	8	10	4	26

Bron: Carel, informatiesysteem Leerplicht, 2024

Er zijn (nog) geen actuele data over het schooljaar 2023-2024 beschikbaar, wel geven we een actuele stand van zaken op peildatum 7 februari 2024.

Tabel 2: Absolute aantallen leerlingen met verzuim cijfers peildatum 7 februari 2024

2024	(s)BO	(v)SO	VO	MBO	Totaal
Aantal leerplichtigen	2345	121	1801	256	4.523
Absoluut verzuim	2	0	0	2	4
Relatief verzuim (langdurig 4 weken)	2	2	8	5	17
Vrijstellingen 5a	4	3	1	1	9
Totaal	8	5	9	8	30

Bron: Carel, informatiesysteem Leerplicht, 2024

De hiervoor genoemde cijfers die beschikbaar zijn over het verzuim hebben betrekking op **ongeoorloofd verzuim** en zeggen niet direct iets over het totaal aantal thuiszitters omdat kinderen en jeugdigen ook geoorloofd ziek afwezig kunnen zijn. In andere gevallen is er sprake van relatief schoolverzuim met een goede reden, dit noemen we **geoorloofd schoolverzuim**.

Hier zijn een aantal situaties die van toepassing kunnen zijn:

- Soms kan een leerling vrijstelling krijgen van de plicht om naar school te gaan. Dan is er geen sprake van schoolverzuim of spijbelen. Voorbeelden zijn: ziekte, schorsing, religieuze feestdag, huwelijk of begrafenis. Er is dus een groep jeugdigen die ziekgemeld staat en daarmee geoorloofd afwezig is en dus niet in de verzuimcijfers zichtbaar is (**geoorloofd verzuim**). Ziekmeldingen worden namelijk door scholen niet met de gemeente/leerplicht gedeeld. Onder deze groep zitten echter ook thuiszitters omdat ze bijvoorbeeld een angststoornis hebben die onderwijsdeelname nu – bijv. in afwachting van een (lopende) behandeling – (nog) niet mogelijk maakt en waarvoor ook nog geen passende oplossing in het onderwijs is gevonden.
- Onderwijstijdverkorting onder **de Variawet**. Het is mogelijk om meer maatwerk in onderwijstijd te bieden voor leerlingen die tijdelijk geen of minder onderwijs kunnen volgen. De Variawet biedt de mogelijkheid om tot onderwijstijdverkorting te komen. Deze onderwijstijdverkorting kan door de scholen worden aangevraagd bij de Inspectie van het onderwijs. De leerplichtambtenaar heeft hier geen actieve rol in, maar adviseert de scholen als zij deze mogelijkheid over het hoofd zien.

- Leerlingen die tijdelijk zijn vrijgesteld van de leerplicht op basis van **vrijstelling 5a**. Deze vrijstelling 5a vindt plaats op basis van een specifieke situatie, zoals een ernstige, meervoudige handicap. Een verklaring van een onafhankelijk arts of andere onafhankelijke deskundige aangesteld door het college van B&W is hiervoor nodig. Dit is vastgelegd in artikel 7 van de Leerplichtwet 1969². Wettelijk zijn er twee mogelijkheden: een (school)jaar-vrijstelling of gedurende de gehele (resterende) leerplicht-periode. In regio Eemland kijken we naar de ontwikkeling van het kind en gaan we daarom in principe uit van een (school)jaar-vrijstelling en tussenvormen gekoppeld aan sleutelleeftijden en -momenten. De cijfers in de tabel staan daarom ingedeeld op basis van kalenderleeftijd van de leerlingen.
- Er is regionaal sprake van een groei van het aantal jeugdigen dat het niet redt om met extra ondersteuning in het regulier onderwijs te blijven. Dit is zichtbaar in de groei van het aantal leerlingen op scholen in het speciaal onderwijs. Ook onder deze groep is het aannemelijk dat in afwachting van een plek in het speciaal onderwijs er soms eerst een periode van uitval is en de leerling thuiszit.

Niet alle kinderen die 'thuiszitten' zitten dus werkelijk op de bank thuis en niet alle kinderen thuis op de bank zijn zichtbaar in de cijfers. Scholen, leerplicht en samenwerkingsverbanden spannen zich gezamenlijk in om het recht op onderwijs en het recht op ontwikkeling voor al deze kinderen te waarborgen.

Er zijn veel redenen waardoor een leerling thuis komt te zitten, zoals:

- (nog) geen passende plek in het speciaal (voortgezet) onderwijs door de groeiende vraag;
- geen onderwijsaanbod dat aansluit bij de wens van de ouders, of ouders willen wachten op plaatsingsmogelijkheden bij de school van hun voorkeur;
- ziekte van jeugdigen die een behandeling volgen waarbij de combinatie met onderwijs (nog) niet mogelijk is;
- jeugdigen wachten op de beoordeling door de GGD-arts over belastbaarheid;
- jeugdigen wachten op behandeling en kunnen nog niet naar school en gaan bijvoorbeeld naar dagactiviteit;
- jonge kinderen zijn nog niet schoolrijp en kunnen nog niet regulier instromen als gevolg van ontwikkelingsachterstanden;
- instroom op een andere passende onderwijs plek is vaak pas mogelijk bij aanvang van het nieuwe schooljaar;
- geen ruimte bij ouders/netwerk om jeugdigen preventief tijdelijk (deels) thuis rust en ruimte te bieden om met begeleiding te werken aan herstel.

We hebben geen kwantitatieve informatie over de achterliggende oorzaken van het verzuim. Volgens professionals is thuiszitten ook een symptoom van maatschappelijke vraagstukken waar ouders, hulpverlening en het onderwijssysteem mee geconfronteerd worden. Hierbij valt uiteraard te denken aan de impact van de coronacrisis. Maar ook prestatiedruk die kan leiden tot bijvoorbeeld stress of verslavingsproblematiek. Ook de impact van overmatig gebruik van social media door de jeugd die kan leiden tot eenzaamheid of sociale angststoornissen als het bijvoorbeeld gaat om cyberpesten. Kortom de jeugd wordt aan veel uitdagingen blootgesteld en dat vraagt een forse weerbaarheid die niet bij alle jeugdigen

---

² [wetten.nl - Regeling - Leerplichtwet 1969 - BWBR0002628 \(overheid.nl\)](https://wetten.nl - Regeling - Leerplichtwet 1969 - BWBR0002628 (overheid.nl))

voldoende aanwezig is. We hebben gezamenlijk een grote preventieve opgave om de jeugd weerbaar en gezond op te laten groeien.

Vraag 3

Kunt u voor elke achterliggende reden van thuiszitten (zie vraag 2) een passende oplossing bieden? Zo nee, voor welke kinderen is geen oplossing? Hoe lang zijn de wachtlijsten (per reden van thuiszitten) waar wel een passende oplossing voor kan bieden en vallen deze wachttijden binnen de wettelijke kaders?

Antwoord 3

Wij hebben ons gecommitteerd aan de ambities van de landelijke aanpak-thuiszitters: “Er zit geen jeugdige in onze regio langer dan drie maanden thuis zonder passend en gestart aanbod van onderwijs en/of zorg”. De samenwerkend partners spannen zich in om het recht op onderwijs en het recht op ontwikkeling ook voor deze kinderen te waarborgen. Toch lukt dit niet altijd. Dit komt onder andere door dat in zowel het (speciaal) basis als voortgezet onderwijs, als in de jeugdhulp en bij jeugdartsen we te maken hebben met personeelstekorten in combinatie met een taakverzwaring en toename van de vraag. Dit heeft tot gevolg dat er op enkele scholen in het speciaal onderwijs in regio Amersfoort te weinig plekken beschikbaar zijn. Het college is er zeker van dat indien er nog geen passende oplossing beschikbaar is, er voor elk kind wordt gezocht naar alternatieven en overbruggingshulp en ondersteuning wordt ingezet voor de doorgaande ontwikkeling van het kind en de ontlasting van de ouders.

Het gezamenlijk beleid is er wel op gericht in geval van thuiszitters de schoolinschrijving in stand te houden zodat ook de zorgplicht van de school blijft bestaan indien een leerling nu niet kan deelnemen aan het onderwijs, zodat er later mogelijk een oplossing kan worden gevonden [bijv. andere school]. Indien jeugdigen thuiszitten is er overigens vaak sprake van een tijdelijke oplossing zoals bijvoorbeeld dagactiviteit.

Vraag 4

Zijn er grote verschillen in het bieden van passende oplossingen voor de diverse redenen van uitval gespecificeerd naar primair en voortgezet onderwijs? Zo ja, kunt u uitleggen wat daarvoor de oorzaken zijn en welke oplossingen u ziet om deze situatie te verbeteren?

Antwoord 4

In het bieden van passende oplossingen voor de diverse redenen van uitval uit het onderwijs wordt altijd gezocht naar maatwerk dat zo goed mogelijk past bij de situatie van de leerling. In het primair onderwijs gaat het vaak om kinderen met psychische en/of gedragsproblematiek. Zij krijgen extra hulp in en buiten de klas aangeboden, onderwijs aan huis, gaan naar een zorgtrajecten/ behandeling of krijgen (tijdelijke) onderwijstijdverkorting. In het voortgezet onderwijs zien we naast psychische en/of gedragsproblemen ook knelpunten in het onderwijsniveau. Er wordt hier vaker gekozen voor aanpassingen in onderwijsniveau, een combinatie leren en werken of individuele trajecten binnen school. Er zijn heel veel initiatieven binnen de scholen voor het voortgezet onderwijs om leerlingen groepsgericht of individueel te ondersteunen in hun schoolontwikkeling.

Vraag 5

Heeft het college ook zicht op het aantal zogenaamde verborgen of dreigende thuiszitters? De kinderen die geregeld ziek thuis zijn, maar nooit langer dan vier weken achter elkaar van school wegblijven. Zij zijn formeel geen thuiszitters, maar zo wel veel onderwijstijd kunnen missen. Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Er is een groep jeugdigen die bij de school ziek gemeld staat en daarmee geoorloofd afwezig is en dus niet in de verzuimcijfers zichtbaar is (geoorloofd verzuim). Deze leerlingen vallen onder de verantwoordelijkheid van de scholen. Ziekmeldingen worden namelijk door scholen niet met de gemeente (leerplicht) gedeeld. Door onderwijs, leerplicht en GGD wordt de MAZL (Meer Aandacht voor Ziekgemelde Leerlingen) methodiek toegepast om leerlingen met ziekteverzuim vroegtijdig te signaleren en te begeleiden. Hierdoor wordt ziekteverzuim teruggedrongen en langdurend thuiszitten en voortijdig schoolverlaten voorkomen. Door de intensieve samenwerking met de scholen wordt leerplicht vaak vroegtijdig geïnformeerd om te adviseren bij de te nemen stappen. Ook wordt er vroegtijdig gekeken in of het oproepen van de leerling door GGD voor medisch advies van meerwaarde kan zijn.

Vraag 6

Bent u het met D66 eens dat het belangrijk is om deze kinderen zo snel als mogelijk is de juiste ondersteuning te bieden om te voorkomen dat een tijdelijk probleem onnodig een langdurig probleem wordt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Ja, het college acht het van groot belang dat alle inzet gericht is op vroegtijdige signalering en het vinden van een passende oplossing. Zie beantwoording van vraag 7 voor de wijze waarop dit lokaal en regionaal georganiseerd is.

De gemeente neemt daarbij een actieve rol in om het vroegtijdig melden van zorgelijk ziekteverzuim bij scholen extra onder de aandacht te brengen. Wij ervaren dat de scholen hier positief op reageren en de leerplichtambtenaren vroegtijdig betrekken bij hun zorgen.

Vraag 7 (a t/m f)

Beleid, financiën en voorzieningen.

- a. Welk beleid voert u ten aanzien van de verschillende groepen in het primair onderwijs?
- b. Welk beleid voert u ten aanzien van de verschillende groepen in het voortgezet onderwijs?
- c. Hoeveel budget is er voor thuiszitters, gespecificeerd naar problematieke nu en afgezet tegen eerdere jaren?
- d. Welke voorzieningen (specifieke organisaties en trajecten) zijn er voor thuiszitters?
- e. Hoelang zijn de wachttijden per voorziening?
- f. Wat kunt u vertellen over het effect van deze voorzieningen? Kunt u bijvoorbeeld aangeven hoeveel kinderen hiermee de afgelopen jaren zijn geholpen en nu weer mee kunnen draaien in het onderwijs en hoeveel kinderen nog niet?

Antwoord Vraag 7 (a t/m f)

a + b

Wettelijke taken van de gemeente op het gebied van onderwijs

De gemeente moet ervoor zorgen dat kinderen in een veilige, gezonde en stimulerende omgeving les kunnen krijgen. Gemeenten zijn wettelijk verantwoordelijk voor:

- (nieuwe) schoolgebouwen in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs.
- leerlingenvervoer. Ouders kunnen hierop een beroep doen als ze zelf niet in staat zijn hun kind naar school te brengen. Bijvoorbeeld omdat hun zoon of dochter chronisch ziek is of een beperking heeft.
- Onderwijsachterstandenbeleid. Ieder kind moet zonder achterstand aan de basisschool kunnen beginnen. De gemeente is verplicht een goed educatief aanbod voor- en vroegschoolse educatie (vve) te hebben voor peuters tussen 2,5 en 4 jaar oud.
- Uitvoering van de Leerplichtwet. Voor jongeren die op hun 16^e nog geen diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger (startkwalificatie) hebben, geldt totdat zij 18 zijn de wettelijke kwalificatieplicht.
- De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om de aansluiting van zorg en onderwijs goed vorm te geven,

Beleidskader Sociaal domein – primair en voortgezet onderwijs

We doen dit in de gemeente Leusden vanuit het beleidskader Sociaal Domein, speerpunt Opvoeden en Opgroeien. Onze ambitie is dat jeugdigen in Leusden kansrijk opgroeien en zich gezond en veilig ontwikkelen. Daarvoor willen we dat meer jeugdigen een kansrijke start krijgen, dat jongeren en ook jongvolwassenen de ondersteuning kunnen vinden die zij nodig hebben.

Voor- en vroegschoolse educatie, doorgaande leer- en ontwikkelingslijn, de samenwerking onderwijs - jeugdhulp en onderwijshuisvesting staan op de agenda van het Lokale Educatieve Agenda - overleg (LEA-overleg) en het lokaal Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) in Leusden. We versterken de samenwerking door afspraken met onze samenwerkingspartners te maken zoals bijvoorbeeld het lokale Convenant Samenwerkingsafspraken Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) 2022 het lokale [Convenant Samen zorgen voor de Jeugd Leusden \(2022\)](#).

De overgang van kinderopvang naar de basisschool brengt een risico op thuiszitten met zich mee. In Leusden zien we jonge kinderen die nog geen onderwijs hebben gevolgd en al voor de start van het onderwijs uitvallen door ontwikkelingsachterstanden. De basis voor een positieve sociaal-emotionele ontwikkeling ontstaat in de eerste levensjaren. Ouders hebben hierin een primaire taak en kunnen in deze voorschoolse periode gebruik maken van hulp en ondersteuning. In zowel de [coalitie Kansrijke Start](#) als de werkgroep 'overgang KDV – PO' worden samenwerkingsafspraken, knelpunten, interventies en de implementatie van processen besproken en uitgedacht. We werken op de Leusdense basisscholen met multidisciplinaire ondersteuningsteams. Waarin de school altijd samenwerkt met ouders, het samenwerkingsverband en Lariks. Indien nodig sluiten partners uit de kinderopvang, GGD, de leerplichtambtenaar of andere partijen aan.

In het voortgezet onderwijs werken we met (AOJ-Teams). Het AOJ team zorgt voor een goede en vlotte voortgang in ondersteuning aan de leerling. Hierbij gaat het om problematiek die dusdanig is dat er kans is op schooluitval en/of andere problematiek wat de schoolsetting overstijgt. De overgang van primair naar voortgezet onderwijs brengt een risico op thuiszitten met zich mee. Dit komt bijvoorbeeld doordat een leerling in het voortgezet onderwijs te maken krijgt met vakdocenten in plaats van een groepsleerkracht. Dit is voor sommige leerlingen een grote overgang. Ook is de schaal van een school voor voortgezet onderwijs groter. De Leusdense basisscholen zijn sinds 2022 aangesloten bij het programma Kansrijk Funderend Onderwijs om de overgang van basis naar het voortgezet onderwijs te versterken. Hierin werken po, vo, een aantal gemeenten en wetenschap samen aan een kansrijke overstap van po naar vo. Gemeente Leusden heeft dit initiatief in de afgelopen jaren beleidsmatig en financieel ondersteund. Daarnaast kunnen leerlingen in Leusden aangemeld worden bij Coach4you van Stichting Gilde Leusden voor extra begeleiding bij de overstap.

In de regio Amersfoort werken gemeenten en de Samenwerkingsverbanden aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het opvoeden, opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen. Naast de officiële procedures rondom afstemming van de ondersteuningsplannen en de jeugdbeleidsplannen in het regionale OOGO geven wij dit vorm aan de hand van een [Samenwerkingsagenda Passend onderwijs en Zorg voor de jeugd](#). Op basis van deze - in het OOGO³ - vastgestelde samenwerkingsagenda werken we vanuit een gedeelde visie om alle jeugdigen in Leusden optimale ontwikkelkansen te bieden, waar nodig passende hulp en ondersteuning te bieden en deze zoveel mogelijk op school te bieden. Onderdeel van deze gezamenlijke regionale agenda is o.a. het Thuiszitterspact, de TOM-tafel (tafels vrijstelling leerplicht) en het Onderwijs met Specialistische Jeugdhulp (OSJ'S), waaronder o.a. een back-up klas voor (potentiële) thuiszitters op 't Hooghe Landt college.

Thuiszitters

Al in 2016 is het (landelijke) Thuiszitterspact gesloten en ondertekend voor onze regio. De ambitie was dat in 2020 geen kind langer dan drie maanden thuis mocht zitten zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg. De [TOM tafels](#) (voorheen beoordelingstafel) is in de regio Amersfoort het aangewezen portaal om met ouders en leerling en vanuit de verschillende disciplines naar de ontwikkelmogelijkheden van een leerling te kijken en te zoeken naar (gedeeltelijk) onderwijs binnen een passend aanbod. Het gaat om maatwerk en in samenwerking met zorg en onderwijs, om het afgeven van vrijstelling 5a te voorkomen. Ondanks alle inspanningen lukt het helaas nog niet om voor elk kind een passende plek in het onderwijs te vinden.

Door de krapte in het systeem betekent het ook dat er vaak creatieve maatwerk oplossingen worden gevonden om te voorkomen dat jeugdigen thuiszitten. Daarbij komt ook dat de afgelopen jaren moeilijkheden werden ervaren bij het uitwisselen van gegevens tussen

---

³ De Jeugdwet en de wet op het passend onderwijs stellen het OOGO (op overeenstemming gericht overleg) verplicht als overleg tussen de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en gemeentebestuurders binnen een regio. Het OOGO stemt onder andere de samenwerking van onderwijs en door gemeenten gefinancierde hulp af. Zoals afspraken tussen de wijkteams en zorgteams op scholen, intensieve jeugdhulpprogramma's bij bovenscholse voorzieningen in het speciaal onderwijs. Naast afspraken op gemeentelijk niveau, vinden ook afspraken op intergemeentelijk niveau plaats. Deze gaan vaak over het voortgezet en speciaal onderwijs. Leerlingen van deze scholen komen uit meerdere gemeenten en/of samenwerkingsverbanden.

organisaties. In regio Amersfoort zijn hierover in 2023 bestuurlijke afspraken gemaakt. De bestuurlijke afspraken zijn gemaakt voor gegevensuitwisseling tussen scholen, samenwerkingsverbanden, gemeenten en de jeugdgezondheidszorg om hulpverlening zo dichtbij mogelijk te organiseren en alle kinderen in beeld te hebben. De afspraken over gegevensuitwisseling zijn vastgelegd in het [Privacyconvenant 'Samenwerking Onderwijs-Gemeenten-Jeugdhulp'](#) en zijn onlangs gepubliceerd op de [website van de Regio Amersfoort](#). Het nieuwe privacy-convenant helpt in ons streven om voor elk kind een passende plek te vinden.

Gezamenlijk wordt er in de regio Amersfoort gewerkt vanuit de volgende principes:

- Een passende (onderwijs)plek beschikbaar; zo dicht mogelijk bij huis.
- Hulp op school en thuis die in overleg met ouders op elkaar is afgestemd.
- De jeugdige die (tijdelijk) wordt belemmerd in de ontwikkeling en niet (volledig) in staat is in een schoolse setting onderwijs te volgen krijgt zoveel mogelijk ontwikkelkansen.
- Alle jeugdigen hebben recht om onderwijs te volgen.
- Scholen organiseren passend onderwijs. Ondersteuning en jeugdhulp die aanvullend en/of voorwaardelijk nodig is op onderwijs organiseren we waar nodig en mogelijk op school of dicht bij school.
- De benodigde zorg tijdens onderwijstijd opgenomen is in het ontwikkelingsperspectiefplan op school en besproken op school met ouders en sociaal (wijk) team.
- Specialistische jeugdhulp in de school (OSJ) beschikbaar is; in een reguliere school als er meer jeugdigen zijn met vergelijkbare problematiek en waarvoor een aanpak op school voor de hand ligt en op gespecialiseerde scholen binnen de regio.

c

De gemeente Leusden heeft geen budget gespecificeerd voor thuiszitters. De kosten voor jeugdhulp worden vanuit het budget voor jeugdhulp gefinancierd, daarbinnen is geen apart budget voor thuiszitters.

d, e, f

Primair ligt de taak bij het onderwijs en ouders om tijdig te signaleren dat het geboden onderwijs de leerling niet past. Binnen het passend onderwijs zijn vele mogelijkheden en voorzieningen om een leerling een passend aanbod te bieden. Door bijvoorbeeld de onderwijsdeelname tijdelijk te beperken, stilleruimtes te bieden op school met time-outkaarten of extra ondersteuning in de klas te organiseren. Het is ook mogelijk om meer maatwerk in onderwijstijd te bieden voor leerlingen die tijdelijk geen of minder onderwijs kunnen volgen. De Variawet biedt de mogelijkheid om tot onderwijstijdverkorting te komen. Deze onderwijstijdverkorting kan door de scholen worden aangevraagd bij de Inspectie van het onderwijs. Ook zijn er steeds meer jeugdhulpvoorzieningen binnen het onderwijs. Het onderwijs wordt steeds meer als werkplek van de jeugdhulp te gebruikt waardoor er indien nodig direct specialistische ondersteuning betrokken kan worden.

Hiervoor zijn er op diverse scholen in de regio Amersfoort OSJ's (Onderwijs specialistische Jeugdhulp). Binnen deze interdisciplinaire samenwerking worden jeugdigen ondersteund door jeugdhulp aan het onderwijs toe te voegen (i.p.v. de jeugdige uit het onderwijs te halen en naar de jeugdhulpaanbieder te brengen). Een voorbeeld hiervan is de back-up klas voor (dreigende) thuiszitters op het Hoge Landt college. De jeugdigen hier krijgen extra

ondersteuning, zodat ze niet thuiszitten. De evaluaties van de OSJ's op de scholen laten goede resultaten zien.

Ook buiten het onderwijs zijn er kinderen die deelnemen aan dagactiviteiten om daar eerst rust en ruimte te vinden die soms nodig is om onderwijsdeelname daarna weer mogelijk te maken. De insteek is altijd om zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig extra ondersteuning te bieden. Aansluitend op de visie van het beleidskader Sociaal domein wordt er door partners gekeken of het mogelijk is om het aanbod in het voorliggend veld te betrekken. Lokaal en regionaal is een breed aanbod beschikbaar voor kinderen en jongeren waarmee ze weerbaarder worden en met bijvoorbeeld spanningen leren omgaan. Ook voor ouders is er een ondersteuningsaanbod om extra vaardigheden te ontwikkelen om de uitdagingen in de opvoeding aan te kunnen. Doordat oplossingen zowel binnen het onderwijs als in de jeugdhulp en ambulante thuis worden gevonden is er geen gezamenlijk beeld van de specifieke organisaties en trajecten waar kinderen gebruik van maken die niet (meer) regulier mee kunnen draaien op school.

Voor jeugdhulp ondersteuning en Passend onderwijs is er geen integrale wachtlijst. Wat een passend aanbod voor een leerling is binnen het (passend) onderwijs, het voorliggend veld of de jeugdhulp vraagt altijd om een individuele beoordeling. Of en in welke mate (potentiële) thuiszitters hierbij te maken hebben met wachtlijsten is dus ook per leerling verschillend. Zowel binnen het onderwijs als de jeugdhulp wordt er altijd een vorm van overbruggingshulp aangeboden indien een passende of gewenste plek nog niet beschikbaar is. De overbruggingshulp die wordt aangeboden, wordt helaas niet altijd geaccepteerd door ouders/ verzorgers. Doordat de jeugdhulp per 1 januari 2024 taakgericht is gecontracteerd verwachten we in 2024 een meer integraal beeld te krijgen op de geschetste problematiek en beter in staat te zijn hier op (bij) te sturen. Met Maya die de jeugdhulp gaat uitvoeren vanaf 2024 heeft de opgave om de thuiszitters te ondersteunen ook meegenomen in haar aanbod. Met het brede ondersteuningsaanbod zijn we met elkaar in het netwerk rond de jeugd in staat om thuiszitten vaak te voorkomen. Ouders en betrokken onderwijs- en zorgprofessionals zijn hierin samen aan zet om dit voor alle leerlingen tijdig mogelijk te maken.

Met vriendelijke groeten,

Het college van burgemeester en wethouders van Leusden,

R.B. van den Brink
directeur – secretaris

F.T.J.M. Backhuijs
wnd. burgemeester